

Щодо декларування працівниками державних та комунальних ЗМІ

До нас нерідко надходять питання про те, чи повинні працівники державних та комунальних ЗМІ подавати майнові декларації в порядку, встановленому Законом України «Про запобігання корупції». Зокрема, одне із звернень мало такий зміст:

«Як відомо, з 1 січня 2016 року вступив в дію Закон України "Про реформування державних та комунальних друкованих засобів масової інформації". Прохання роз'яснити, чи повинні журналісти до 1 квітня 2017 року подавати електронні декларації і які категорії (редактор, заступник, відповідальний секретар, заввідділом, кореспондент, головний бухгалтер) повинні чи не повинні це робити».

Відповідаючи на зазначене запитання, варто зазначити наступне.

Відповідно до частини 1 статті 45 закону України «Про запобігання корупції» особи, зазначені у підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону (а саме - **посадові особи юридичних осіб публічного права**, які не зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті), зобов'язані щорічно до 1 квітня подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства [декларацію](#) особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі - декларація), за минулий рік за формою, що визначається Національним агентством.

Згідно з положеннями [частини другої статті 81 Цивільного кодексу України](#) юридичною особою публічного права визначається юридична особа, яка створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим чи органу місцевого самоврядування.

Таким чином, редакції газет, які створені рішенням місцевої ради та/або розпорядчим актом державного органу (в тому числі актом міністерства, державного агентства, служби, місцевої державної адміністрації тощо) відносяться до юридичних осіб публічного права. Якщо такі підприємства не реформувались до 31 грудня 2016 року в порядку, передбаченому Законом України "Про реформування державних та комунальних друкованих засобів масової інформації", на їх посадових осіб поширюються вимоги Закону України «Про запобігання корупції».

Відповідно до Роз'яснень щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю, затверджених рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції 11 серпня 2016 р. № 3 (із змінами, внесеними рішеннями Національного агентства від 06.09.2016 року № 18 та від 30.09.2016 року № 57) (ftp://91.142.175.4/nazk_files/zvity/24.10/%D0%A0%D0%9E%D0%97%D0%AF%D0%A1%D0%9D%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AF%2007.10.16.pdf) щодо того, хто є «посадовими особами» відповідно до підпункту «а» пункту 2 частини першої статті 3 Закону зазначено:

«Під «посадовими особами юридичних осіб публічного права» (відповідно до підпункту «а» пункту 2 частини першої статті 3 Закону) слід розуміти працівників юридичних осіб публічного права, які наділені посадовими повноваженнями здійснювати організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські функції. Визначальним при цьому є обсяг функцій (обов'язків) відповідного працівника. Так, адміністративно-господарські функції (обов'язки) - це обов'язки з управління або розпорядження державним, комунальним майном (установлення порядку його зберігання, переробки, реалізації забезпечення

контролю за цими операціями тощо). Такі повноваження в тому чи іншому обсязі є у начальників планово-господарських, постачальницьких, фінансових відділів і служб, завідуючих складами, магазинами, майстернями, ательє, їх заступників, керівників відділів підприємств, відомчих ревізорів та контролерів тощо. **Організаційно-розпорядчі функції (обов'язки)** - це обов'язки щодо здійснення керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форм власності. Такі функції виконують, зокрема, керівники міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, державних, комунальних підприємств, установ або організацій, їхні заступники, керівники структурних підрозділів (начальники цехів, завідувачі відділами, лабораторіями, кафедрами), їхні заступники, особи, які керують ділянками робіт (майстри, виконробы, бригадири тощо). Слід зазначити, що працівники підприємств, установ, організацій, які виконують професійні (лікар, вчитель тощо), виробничі (водій, швачка тощо) або технічні (друкарка, охоронник, оператор котельні тощо) функції, визнаються посадовими особами **лише за умови**, що разом із цими функціями, вони виконують організаційно-розпорядчі або адміністративно-господарські обов'язки. Працівники патронатних служб, інші працівники державних органів, які виконують функції з обслуговування, можуть відноситися до посадових та службових осіб відповідно до підпункту «и» пункту 1 частини першої статті 3 Закону за умови відповідності зазначеним вище характеристикам. При цьому, у цілях визначення суб'єктів декларування, згідно із Законом, слід застосовувати вужче тлумачення і вважати службовими, посадовими особами – суб'єктами декларування лише тих працівників, на яких покладено відповідні обов'язки **на постійній основі**. Наприклад, наявність у посадовій інструкції працівника (спеціаліста, головного спеціаліста тощо) положення про те, що він може виконувати певні додаткові організаційно-розпорядчі або адміністративно-господарські обов'язки на час відсутності керівника структурного підрозділу не є достатнім для того, щоб вважати такого працівника посадовою чи службовою особою, яка є суб'єктом декларування відповідно до Закону. Цей висновок не змінюється навіть в разі фактичного виконання таких обов'язків упродовж звітнього періоду. Тобто в разі тимчасового виконання працівником організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків на час відсутності керівника підрозділу у звітному періоді у нього не виникає обов'язок подати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за цей період».

Таким чином, до посадових осіб юридичних осіб публічного права – редакцій газет, які зобов'язані подавати декларацію, відносяться керівники підприємства (редакції), зокрема, головні редактори та редактори, їх заступники, головні бухгалтери, керівники відділів та інші особи, які виконують організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські функції на постійній основі. В той же час, творчі працівники (журналісти, фотокореспонденти, фотографи тощо) та технічні працівники (верстальник, оператор комп'ютерного набору тощо), на яких не покладено виконання організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій на постійній основі, зазначені декларації подавати не повинні.

З повагою,

Людмила Опришко,

адвокат, медіа-юрист,

ГО «Платформа прав людини»